

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

55+ vuotiaiden työllisyyttä edistäviin keinoihin liittyviä vaikutusarvioita¹ / LUONNOS

- Työttömyysturvan lisäpäivistä luopuminen vahvistaisi työllisyyttä noin 7 900 työllisellä; lisäksi työllisyyttä vahvistava veloitetyöllistämisen kautta syntyvä varantovaikutus² olisi noin 1 000 työllistä.
- Yli 60-vuotiaiden työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen vahvistaisi työllisyyttä noin 500 työllisellä.
- Ehdotettu muutosturvapaketti vahvistaisi työllisyyttä noin 400 työllisellä.
- Yli 55-vuotiaiden uusi 70 % palkkatukimalli vahvistaisi työllisyyttä noin 200 työllisellä; lisäksi 70 % palkkatukityön kautta syntyvä varantovaikutus olisi noin 200 työllistä.
- Kuntoutuskomitean ehdotusten toteuttaminen vahvistaisi työllisyyttä noin 100 työllisellä.

Kaikkien ehdotusten toteuttaminen kasvattaisi työllisyyttä noin 9 100 työllisellä, jonka lisäksi työllisyyttä väliaikaisesti kasvattava varantovaikutus olisi noin 1 200 työllistä. Ehdotusten yhteisvaikutus julkiseen talouteen olisi noin 165 miljoonaa euroa julkista taloutta vahvistava.

Muistiossa ei oteta kantaa toimenpiteiden oikeudelliseen toteutuskelpoisuuteen.

1.1. Lisäpäiväoikeuden työllisyysvaikutukset

Valtiovarainministeriön arvion mukaan ns. eläkeputkesta luopuminen kokonaan vahvistaisi työllisyyttä noin 9 600 työllisellä.

Eläkeputki koostuu useista ikään sidotuista säännöksistä, jotka koskevat ikärajan ylittäneitä työttömyysturvaetuuden saajia. Keskeisin näistä on lisäpäiväoikeus (TTL 6:9§). Eläkeputkeen sisältyy myös muita ikään sidottuja erityissäännöksiä, joiden keskeinen tarkoitus on muodostaa reittejä eläkeputkeen. Tällaisia ovat mm. päivärahakauden enimmäiskesto (TTL 6:7§), vakuutuksen uudelleenlaskentaan (TTL 6:8§) työllisyysveloitteeseen (LJTYP 11:1§), sekä työssäoloehtoon (TTL 6:4a§) liittyvät säännökset.

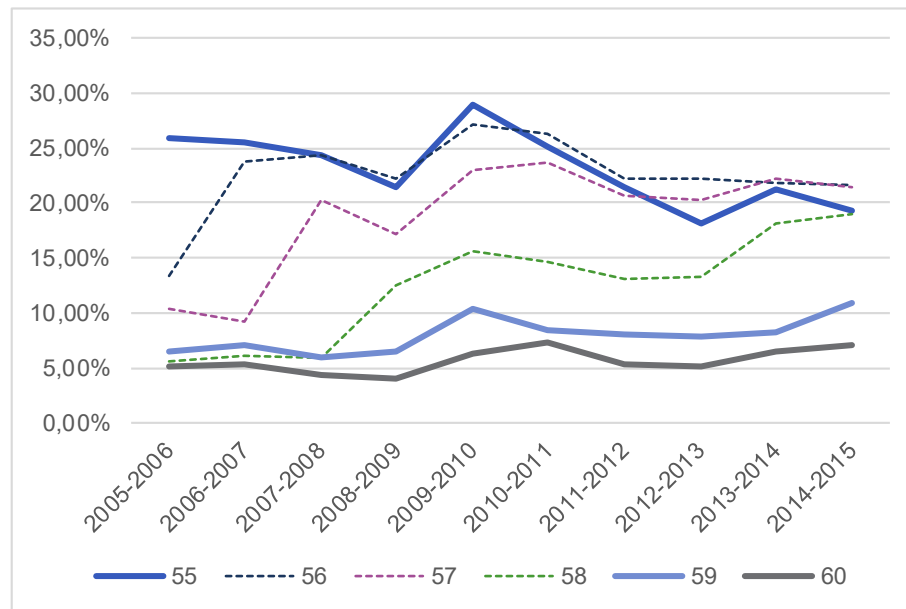
Valtiovarainministeriön perusarvio koko eläkeputken poistamisesta lähtee liikkeelle siitä, että ero ikäluokkien työttömäksi jäämisen ja uudelleentyöllistymistodennäköisyyksissä pienenee merkittävästi, kun näiden erityissäännösten ikärajoja poistetaan. Tutkimustulosten mukaan työttömyysturvan lisäpäivillä on merkittävä vaikutus irtisanomiseksi tulemisen riskiin (ks. [Kyyrä ja Pesola 2020](#)). Tämän vaikutuksen johdosta eläkeputken poistaminen vähentäisi ikänsä puolesta työttömyysturvan lisäpäiviin ja muihin erityissäännöksiin oikeutettujen riskiä joutua työttömäksi ja siten parantaisi työllisyyttä.

Työttömyysturvan lisäpäivillä ja muilla ikään sidotuilla erityissäännöksillä on tutkimusten mukaan vaikutuksia myös työttömien uudelleentyöllistymisen todennäköisyyteen. Kuvassa 1 on esitetty Tilastokeskuksen FLEED-aineistoon perustuvia arvioita eri ikäluokkien uudelleentyöllistymistodennäköisyyksistä vuosina 2005-2015.

¹ Arviot ovat alustavia ja toimenpiteiden työllisyysvaikutukset voivat muuttua valmistelun myötä

² Varantovaikutuksella viitataan tilanteeseen, jossa työllisyyden vahvistuminen syntyy esimerkiksi väliaikaisesti julkiselle sektorille rekrytoitujen henkilöiden kautta.

Tässä uudelleentyöllistyminen on määritelty vuoden lopun pääasiallisen toiminnan mukaan: toisin sanottuna, on tarkasteltu niiden henkilöiden, jotka edellisen vuoden lopussa olivat työttömiä, todennäköisyyttä olla töissä vuoden lopussa. Mittari on karkea, mutta antaa kuvan tilanteesta.

Kuva 1: Uudelleentyöllistymisen todennäköisyyksiä ikäluokittain. Lähde: Tilastokeskuksen FLEED-aineisto, Valtiovarainministeriön laskelmat.

Kuvasta havaitaan, että 56-58-vuotiaiden ikäluokkien työllisyysasteet ovat hitaasti yhtenäistyneet karkeasti ottaen samalle tasolle 55-vuotiaiden uudelleentyöllistymistodennäköisyyden kanssa ajan myötä. 59- ja 60-vuotiaiden ovat jääneet matalammiksi. Merkittävät nousut uudelleentyöllistymisasteessa ovat käynnistyneet vuosina, jolloin eläkeputken ikäraja on noussut. Laskelma lähtee ajatuksesta, että 59+ -vuotiaiden ikäluokkien uudelleentyöllistymistodennäköisyys yhtenäistyy 55-vuotiaiden tasolle, mikäli erityissäännöksistä luovuttaisiin.

Työllisyysvaikutus saadaan tarkastelemalla työttömien ja työllisten varantoja [työssäkäyntitilaston](#) mukaan. Työllisten varannosta lasketaan ensin se määrä henkilöitä, jotka tulevat työttömiksi (perustason riskillä ja riskillä ilman eläkeputkea³). Työttömien uudelleentyöllistymistodennäköisyydelle lasketaan vastaavasti lukumäärät. Laskelmaa jatketaan putken pituuden ajan kumuloiden vaikutusta. Varanto- ja virtavaikutuksen johdosta vaikutus ei ole putken keston suhteen täysin lineaarinen. Vaikutus lasketaan alimpaan eläkeikään asti, ja lopulta vaikutuksesta vähennetään kaksi ensimmäistä vuotta, sillä ansioturvan nykyvuotoisen 400 päivän enimmäiskeston voidaan ajatella joka tapauksessa heikentävän lähellä eläkeikää olevien henkilöiden kannustimia. Lopputuloksena lisäpäiväoikeudesta ja siihen liittyvistä erityissäännöksistä luopuminen vähvistää työllisyyttä noin 9 600 työllisellä vuoden 2029 tasolla tarkasteltuna⁴. Lisäksi kohdeväestön keskimääräinen tulotaso kasvaisi nykyisestä palkkatulojen kasvaessa.

³ Sovellatut uudelleentyöllistymisriskit ja työttömäksi jäämisriskit ovat ilman lisäpäiväoikeudella (ilman) 23 prosenttia (7 prosenttia) ja 5,5 prosenttia (4 prosenttia).

⁴ Vaikutuksesta on tehty myös vaihtoehtoisia laskentaratkaisuja, joiden tulokset vaihtelevat noin 9 000 ja 11 000 työllisen välillä.

Seuraavissa alaluvuissa esitellään eräiden erityissäännösten vaikutuksia tilanteessa, jossa lisäpäiväoikeutta ei ole. Jos erityissäännöksiä jätetään voimaan, tulee lisäpäiväoikeuden poistamiseen liittyvää työllisyysarviota korjata vastaavasti.

1.1.1. Erityissäännökset: 500 päivän etuuden kesto

Työssäoloehdon vähintään 58-vuotiaana täyttäneiden työttömien poikkeavan pitkä päivärahan enimmäiskesto pidentää ikäryhmän työttömyysjaksoja. Vaikutusta voidaan arvioida hyödyntämällä [Kyyrän ja Pesolan \(2020\)](#) tuloksia⁵. Laskelmassa on kaksi keskeistä seikkaa. Ensinnäkin säännös vaikuttaa työttömyyden keston jo nykyisellään. Tämä on seurausta siitä, että 100 päivää pidemmällä etuuskestolla esimerkiksi sellaisia 59-vuotiaita, joiden etuuskausi ei muuten riittäisi lisäpäiville, pääsee lisäpäiville. Toisaalta mikäli varsinaisesta lisäpäiväoikeudesta luovutaan, pidemmän keston vaikutus korostuu kattamaan koko ikäluokkaa. Lisäpäivien poistuminen kuitenkin vahvistaa työllisyyttä ikäluokassa yleisesti ottaen, mikä pienentää kohdejoukkoa. Hyödyntämällä vuoden [2019 lopun tietoja](#), sekä joustoa 0,15, työttömyysturvan 100 päivää pidempi kesto heikentäisi työllisyyttä kohderyhmässä noin 1 300 työllisellä.

1.1.2. Erityissäännökset: työttömyysturvan tason suojasääntö

Eläkeputkeen liittyy myös erityissäännös, jonka mukaan vähintään 58-vuotiaan (tai veloitetyön piirissä olevan) työntekijän täyttäessä työssäoloehdon uudestaan hänen ns. vakuutuspalkkansa eli etuuden perusteena olevan palkan taso on aina vähintään sata prosenttia edellisen ansiopäivärahan perusteena olevasta palkasta. Normaalisti tämä luku on 80 prosenttia (tai 100 prosentti, mikäli uudelleen lasketun palkan mukainen päiväraha-kauden enimmäisaika alkaisi vuoden kuluessa edellisen enimmäisajan alkamisesta ja jos henkilön palkka on laskettu uudelleen edellisen enimmäiskauden aikana).

Todennäköisesti suurin osa tapauksista koskee 80 prosentin suojaa, mutta täsmällistä laskelmaa ei ole ollut hyödynnettävissä laskelmassa. Valtiovarainministeriön arvioiden mukaan noin 40 prosenttia uudelleentyöllistyvistä henkilöistä olisi todennäköisesti suojasäännön osalta relevantti kohdejoukko. Näistä noin 55 prosentilla suojasääntö ei vaikuttaisi lainkaan vakuutustasoon; noin 26 prosentilla normaali 80 prosentin suojasääntö rajaisi vaikutuksen 20 prosentin alenemaan, ja lopuilla 19 prosentilla etuuden alenema olisi noin 7,5 prosenttia.

Jotta suojasääntö voisi ylipäänsä vaikuttaa työllistymiseen, tulisi näiden henkilöiden työllistyttyään uudelleen vielä joutua työttömiksi uudelleen. On todennäköistä, että kohderyhmä jää pieneksi, tosin erinäiset seikat, kuten veloitetyö, voivat osaltaan vaikuttaa tähän. Huomioiden uudelleentyöllistymistodennäköisyyksien vahvistuminen lisäpäiväoikeuden poistuessa, suojasäännön vaikutus voisi työttömyysturvan tasoon perustuvien arvioiden mukaan (ks. [Tatsiramos ja van Ours 2014](#)) olla noin 100 työllisellä työllisyyttä heikentävä.

⁵ Täsmällistä vanhempia ikäluokkia koskevaa työttömyysjakson keston joustoa työttömyysturvan keston suhteen ei ole käytössä. Muussa kotimaisessa tutkimuksessa (ks. [Uusitalo ja Verho 2010](#)) on kuitenkin havaittu vanhempienkin ikäluokkien reagoitiherkkyksien olevan varsin tavanomaista tasoa.

1.1.3. Erityissäännökset: velvoitetyö

On todennäköistä, että lisäpäiväoikeuden poistuminen kasvattaisi ns. velvoitetyön määrää. Tiedossamme ei ole aiheeseen liittyvää tutkimusta. Valtiovarainministeriön omat arviot tästä suuruudesta perustuvat regressioepäjatkuuusmenetelmään sekä ikäluokkia vertailevaan regressioarvioon ja koskevat vuosina 1956 ja 1957 syntyneiden ikäluokkien välillä tapahtunutta lisäpäiväoikeuden siirtymistä vuodelle. Hyödyntämällä näiden laskemien tuloksia koko lisäpäiväoikeuden poistamiseen saadaan tulos, jonka mukaan velvoitetyön työllisyyttä kasvattava varantovaikutus olisi noin 700-1 400 työllistä (keskimäärin 1 000 hlö). On kuitenkin syytä huomioida, että velvoitetyöllä on myös työnteon kannustimia ja työllisyyttä heikentävä vaikutus siltä osin, kun se mahdollistaa työssäoloehdon täyttämisen ja oikeuden ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Tämän vaikutuksen mittaluokka arvioidaan olevan noin -200 - -500 työllistä (keskimäärin -300 hlö).

1.1.4. Lisäpäivien poistamisen ja erillissäännösten säilyttämisen yhteisvaikutus

Ehdotetussa mallissa esitetään, että työttömyysturvan lisäpäiväoikeus poistetaan siten, että muutos tulee asteittain voimaan vuodesta 2023 alkaen siten, että lisäpäiväoikeus poistuu kokonaan vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä. Eläkeputkeen liittyvät erillissäännökset (500 päivän enimmäiskesto, työttömyysturvan tason suojasääntö ja kuntien työllistämisvelvoite) säilytettäisiin. Näiden toimien yhteisvaikutuksena työllisyyden arvioidaan kasvavan noin 7 900 työllisellä vuoden 2029 tasossa tarkasteltuna⁶. Tämän lisäksi kuntien velvoitetyöllistämisen kautta syntyvä varantovaikutus olisi noin 1 000 työllistä

⁶ 9600 – 1300 (500 päivän oikeus) – 300 (velvoitetyöllistäminen) – 100 (suojasääntö) = 7 900

1.2. Palkkatuen muutosten työllisyysvaikutukset

Arvioitavassa ehdotuksessa esitetään uutta palkkatukimuotoa 55 vuotta täyttäneille ja vähintään 24 kuukautta viimeisen 28 kuukauden aikana työttömänä olleille henkilöille. Palkkatuen määrä olisi 70 prosenttia enintään 25 viikkotyötunnilta maksettujen palkkojen palkkakustannuksiin 10 kuukauden ajan. Tukea voitaisiin myöntää yhdistysten, säätiöiden, ja rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien lisäksi yrityksille ja seurakunnille. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työsopimus tehtäisiin vähintään 10 kuukaudeksi.

Nykyinen täysi (100 %) palkkatuki (JTYPL 7:9§) on rajattu vain yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille. Ehtona on, että tuella palkattava on ollut työtön vähintään 24 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana.

Ehdotukseen mahdollisesti sisältyvä työvoimapoliittisen harkinnan poistaminen tekisi palkkatuesta vähintään 24 kuukautta viimeisen 28 kuukauden aikana työttömänä olleille 55 vuotta täyttäneille subjektiivisen oikeuden ja tuki olisi osin päällekkäinen nykyisten palkkatukimuotojen kanssa.

Yksityisen sektorin palkkatuella on tutkimusten mukaan havaittu olevan positiivinen vaikutus työllisyyteen myös palkkatukijakson jälkeen. Sen sijaan kunnille tai kolmannen sektorin toimijoille maksetulla palkkatuella ei ole arvioitu olevan positiivisia työllisyysvaikutuksia (ks. [Alasalmi et al. 2020](#)).

Muutoksen työllisyysvaikutuksia voidaan arvioida yksityisen sektorin palkkatuen osalta sekä palkkatuen käytön lisääntymisen (ns. varantovaikutus) että palkkatukijakson jälkeisen pysyvän työllisyysvaikutuksen osalta. Vuoden 2019 työttömyystietoja ja TEM:n kohdejoukkoarvioita hyödyntämällä voidaan arvioida, että esitetty muutos kasvattaisi yksityisen sektorin palkkatukea saavien määrää noin 200 henkilötyövuodella mikä johtaisi noin 50 henkilön työllisyysvaikutukseen tuetun työllistämisen jälkeen. Mikäli palkkatuen työllisyysvaikutus säilyy useamman vuoden ajan, olisi neljän vuoden yhteenlaskettu vaikutus 200 henkilöä.

Vuoden 2019 työttömyystietoja ja edellä arvioitua työllisyysvaikutusta hyödyntämällä voidaan arvioida, että ehdotus kasvattaisi palkkatukimenoja noin 20 miljoonalla eurolla, mikäli nykyiset palkkatukimuodot säilyisivät uuden mallin ohella. Palkkatukimenojen kasvusta suuri osa olisi ns. "vuotovaikutusta", joka syntyy siitä, kun palkkatukea maksettaisiin henkilöille, jotka olisivat työllistyneet myös ilman palkkatukea.

Arviointiin liittyy useita epävarmuustekijöitä, mutta kokonaisuudessaan positiivisen työllisyysvaikutuksen voidaan arvioida jäävän vähäiseksi. On kuitenkin syytä huomioida, että lisäpäiväoikeuden rajaaminen voi lisätä ehdotuksessa esitetyn palkkatuen käyttöä ja kasvattaa palkkatukimenoja; toisaalta lisäpäiväoikeuden rajaaminen myös pienentää kohderyhmän työttömyyden pitkittymistä.

Esitetyn palkkatukimuutoksen työllisyysvaikutuksia arvioitaessa on syytä huomioida myös muutoksen vaikutus työssäoloehdon karttumiseen. Kun nykyainsäädännön mukaan palkkatuettu työ kerryttää työssäoloehto 75 prosenttisesti, riittäisi ehdotetussa mallissa esitetty 10 kuukauden 70 % palkkatukijakso työssäoloehdon täyttämiseen. Tämä voi heikentää työnteon kannustimia ja työllisyyttä.

1.3. Muutosturva ja kuntoutuskomitean ehdotukset

Muutosturvapaketissa esitetään uutta mallia vähintään 55-vuotiaisiin kohdistuvasta irtisanomiskorvauksesta ja koulutusvelvoitteesta. Mallissa asetetaan iän lisäksi ehto henkilön työhistorialle (nykyinen muutosturvaehto 5 vuotta), mutta ei ehtoa irtisanovan työnantajan koolle (nykyinen muutosturvaehto 30 henkilöä).

Koulutuksen osalta malli toteutetaan niin, että se tulisi nykyisen veloitteen lisäksi ja siitä erilliseksi niin, että koulutus toteutetaan Työllisyysrahaston kautta. Mallissa irtisanomiskorvauksen ja koulutuksen arvo on sidottu henkilön omaan kuukausiansioon. Mallissa säädetään tuotannollis-taloudellisista syistä irtisanotun (edellä olevat ehdot) oikeudesta yhden kuukauden työnantajan kustantamaan irtisanomiskorvaukseen sekä kahden kuukauden kuukausiansion arvoiseen koulutukseen, jonka kustantaa Työllisyysrahasto.

Ehdotuksen kustannusten arvioinnissa oletetaan, että Työllisyysrahasto ei järjestä koulutusta irtisanotuille, jotka eivät nykytilanteessa ilmoittaudu työnhakijoiksi, ja että koulutus järjestetään kaikille, jotka ilmoittautuvat työnhakijoiksi. Arviossa oletetaan lisäksi, että Työllisyysrahaston järjestämä koulutus on yhtä vaikuttavaa kuin työnantajien nykyisin järjestämä koulutus. Laskelmassa oletetaan myös, että koulutuksen vaikuttavuus on lineaarisessa yhteydessä sen arvoon. Näiden oletusten puitteissa laskelmassa sovelletaan valtiovarainministeriössä laaditun vuoden 2017 koulutusveloitteen käyttöönoton vaikutusarvion estimaatteja uuden muutosturvakoulutuksen työllisyysvaikutuksen arvioimiseksi.

Ehdotuksessa esitetään, että muutosturvapaketti rahoitetaan muutosturvamaksulla, jossa on yhtä suuri irtisanovan työnantajan osa ja yhteinen osa. Irtisanovan työnantajan osassa otetaan huomioon nykyisen omavastuumaksun ehdot, kuten työnantajan koko ja irtisanottavan henkilön työsuhteen kesto. Irtisanovan työnantajan osa maksetaan irtisanomisen yhteydessä. Yhteinen osa rahoitetaan kaikilta työnantajilta työttömyysvakuutusmaksua korottamalla.

Lisäksi ehdotuksessa työllistymisvapaata pidennettäisiin nykyisestä 5-10-20 päivästä 5-15-25 päivään kaikkien irtisanottujen osalta.

Valtiovarainministeriön arvioiden mukaan muutosturvapaketin ja työllistymisvapaan yhteisvaikutus työllisyyteen olisi noin 400 työllistä, jos oletetaan että muutosturvapakettia rahoitettaisiin osin nykyistä omavastuumaksua vastaavalla maksulla (omavastuumaksutulo oli 39 milj. € vuonna 2019).

Kokonaisuudessaan yritysten kustannusten arvioidaan kasvavan noin 10 milj. eurolla muutosturvapaketin, työllistymisvapaan⁷ ja nykyisen omavastuumaksun poistumisen yhteisvaikutuksena vuoden 2029 tasossa tarkasteltuna.

Kuntoutuskomitean [ehdotusten](#)⁸ toteuttaminen voi valtiovarainministeriön arvion mukaan kasvattaa työllisyyttä hieman, yhteensä noin 100 työllisellä.

⁷ Työllistymisvapaan pidennys ei suoraan kasvata työnantajien kustannuksia, mutta kasvattaa kustannuksia tehtyä työpanosta kohti.

⁸ Ehdotukset 14-15, 16, 18-19, 20, 23-26, 42-43

1.4. Yli 60-vuotiaiden työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen

Ansiotuloverotuksen työtulovähennys parantaa työnteon kannustimia ja voi lisätä työn tarjontaa. Ehdotetussa mallissa yli 60-vuotiaiden työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin 200 eurolla. Tässä arviossa ei oteta kantaa ehdotuksen juridiseen toteutuskelpoisuuteen, vaan keskitytään ainoastaan arvioimaan ehdotuksen potentiaalisia vaikutuksia työn tarjontaan.

Työtulovähennyksen korottamisen työllisyysvaikutuksia on valtiovarainministeriössä arvioitu SISU-mikrosimulointimallin ja sen hyödyntämän rekisteriaineiston avulla. Työllisyysvaikutuksia on arvioitu simuloimalla, kuinka paljon ns. työllistymisveroasteella mitatut työnteon kannustimet muuttuisivat työtulovähennyksen korotuksen myötä. Kun kannustinmuutokseen yhdistetään tutkimuskirjallisuudesta poimittu työn tarjonnan jousto, saadaan arvio siitä, kuinka paljon työllisyys kasvaisi työtulovähennyksen korotuksen takia. Laskelmassa on käytetty tutkimuskirjallisuudesta poimittua arviota keskimääräisestä työn tarjonnan joustosta⁹, mutta on kuitenkin mahdollista että yli 60-vuotiaiden työn tarjonta ja työn tarjonnan jousto eroaa keskimääräisestä.

Edellä mainitulla menetelmällä arvioiden saadaan tulokseksi, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen 200 eurolla yli 60-vuotiaille lisäisi työllisyyttä noin 500 henkilöllä.

Työtulovähennyksen korottaminen vähentäisi julkisen sektorin verotuloja alustavan arvion mukaan vajaalla 40 miljoonalla eurolla ja kyseessä olisi työllisyysvaikutukset huomioidenkin julkista taloutta heikentävä työllisyystoimi.

⁹ Laskelmassa käytetyn joustoestimaatin (0,17) lähteenä Jäntti, Pirttilä & Selin (2015): [Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates?](#)

1.5. Ehdotusten vaikutus julkiseen talouteen

Työllisyyden muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen. Työllisyyden kasvu tuo valtiolle ja kunnille verotuloja sekä sosiaaliturvasäästöjä. Myös sosiaaliturvarahastojen talouteen työllisyyden kasvulla on merkittävä vaikutus. Välittömien vaikutusten lisäksi työllisyyden kasvulla ja sitä seuraavalla kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvulla on vaikutuksia myös välillisiin veroihin kuten kulutusveroihin.

Työllisyyden ja työttömyyden muutosten keskimääräisiä vaikutuksia julkiseen talouteen on arvioitu tutkimuksissa (kts. mm. [Alasalmi et al. 2019](#) ja [Seuri 2020](#)). Työllisyyden kasvun julkisen talouden vaikutuksissa on kuitenkin merkittäviä eroja mm. sen suhteen, tuleeko työllisyyden kasvu työttömyydestä vai työvoiman ulkopuolelta. Myös esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiristä tuleva työllisyyden kasvu tuo julkiselle sektorille enemmän säästöjä kuin perusturvan piiristä tuleva työllisyyden kasvu.

Ehdotettujen muutosten julkisen talouden vaikutuksia arvioitaessa on hyödynnetty keskimääräisten vaikutusten sijaan arvioita yksittäisten toimenpiteiden kustannuksista sekä niiden vaikutuksista työllisyyden kasvuun ja sen lähteisiin. Koska työllisyyden kasvun ja sen lähteiden ennustaminen on vaikeaa, sisältyy julkisen talouden vaikutuksia koskeviin arvioihin merkittäviä epävarmuustekijöitä. Arvioissa on hyödynnetty tilastotietoja ja mikrosimulointilaskelmia. Välittömien vaikutusten lisäksi on arvioitu myös vaikutuksia mm. yhteisöverokertymään ja kulutusveroihin. Laskelmissa ei ole huomioitu työllisyyden laajempia makrotaloudellisia vaikutuksia talouskasvuun ja sitä kautta julkiseen talouteen.

Julkisen talouden sisällä vaikutukset on eroteltu valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen kesken. Työeläkemaksut ja työeläkerahastojen talous on kuitenkin rajattu laskelmien ulkopuolelle. Työllisyyden kasvusta seuraava eläkevakuutusmaksujen kasvu vahvistaa lyhyellä aikavälillä työeläkerahastojen taloutta, mutta samalla se kasvattaa pitkällä aikavälillä vastaavasti eläkevastuita.

Vaikka työllisyysvaikutukset on arvioitu vuoden 2029 tasossa, lasketaan julkisen talouden vaikutukset pääsääntöisesti vuoden 2020 lainsäädännön avulla. Tämän takia mm. sote-uudistuksen mahdollista vaikutusta kuntien ja valtion veroasteisiin ei ole laskelmissa huomioitu. Kuntien osalta laskelmissa ei ole arvioitu työllisyyden muutosten vaikutuksia kuntien valtionosuuksiin.

Alla olevassa taulukossa esitetään toimien vaikutuksia julkiseen talouteen vuoden 2029 tasossa. Koska esitetyt toimet tulevat voimaan asteittain ja osin eri aikaan, riippuvat vaikutukset tarkasteluvuodesta.

	Työllisyysvaikutus	Julkisen talouden vaikutus, milj. €/v				Yht.
		Valtio	Kunnat	Rahastot		
Lisäpäivät	7 900 (+1 000)	50	-5	140	190	
Työtulovähennys	500	-15	-15 ¹⁰	<5	-25	
Muutosturva¹¹	400	5	0	5	10	
Palkkatuki	200 (+200)	-15	<5	0	-15	
Kuntoutuskomitea	100	<5	0	0	<5	
Yhteensä	9 100 (+1 200)	30	-15	150	165	

¹⁰ Laskelmassa ei ole huomioitu hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille nettomääräisesti

¹¹ Yritysten kustannukset kasvavat yhteensä noin 10 milj. € vuoden 2029 tasossa tarkasteltuna.